

Vergaderjaar 2002–2003

28 600 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2003

Nr. 60

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 22 augustus 2003

Op 25 juni jl. heeft een Algemeen Overleg plaatsgevonden tussen de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken, de Minister van Economische Zaken en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De Minister van Economische Zaken heeft toen toegezegd (Kamerstuk 28 600-XIII/26 143, nr. 59, blz. 8) de vragen over de brief «Bouwstenen voor de Economische Structuurversterking» schriftelijk te beantwoorden. U treft deze antwoorden aan in de bijlage.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
C. E. G. van Gennip

Zijn de huidige bewindslieden in staat om de rol van architect op zich te nemen en de losse Bouwstenen te integreren?

Vraag kamerlid Hessels, CDA

Bent u van plan om een actualisering van de Bouwstenenbrief te sturen en, zo ja, wanneer?

Antwoord

Oorspronkelijk was het de bedoeling om een zogenaamde impulsbrief te sturen, waarin voorstellen voor investeringspakketten zouden worden gedaan. De Bouwstenenbrief van 15 april 2002 is opzettelijk geen brief met beleidsvoorstellen of -keuzes geworden omdat de ongunstige budgettaire situatie het onmogelijk maakte om tot een uitgebalanceerd investeringspakket te komen. In plaats daarvan heeft het kabinet ervoor gekozen om een brief te sturen met alleen de bouwstenen voor een dergelijk investeringspakket. Deze bouwstenen bevatten, nog steeds bruikbare, informatie over de eerdere investeringsimpuls, de beleidsopgaven, de investeringsvoorstellen, de beoordelingen door de planbureaus en de budgettaire situatie op dat moment.

Uit bovenstaande is op te maken dat de Bouwstenenbrief in zijn uiteindelijke vorm niet het oorspronkelijke streven was, maar eerder een onvermijdelijke eindhalte van een intensief voorbereidingsproces voor de nieuwe investeringsimpuls. In een actualisering van deze brief is dan ook niet voorzien. Over de planning en voortgang van de in de Bouwstenenbrief opgenomen afzonderlijke investeringsvoorstellen zult u, indien relevant, separaat worden geïnformeerd door de verantwoordelijke bewindspersonen.

Het Kabinet is voornemens om begin 2004 in de nota Ruimte een samenhangende visie neer te leggen op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland in de komende decennia. Deze nota schept mede het kader voor de ruimtelijk-economische investeringen op de langere termijn. Met betrekking tot die ruimtelijk-economische investeringen zullen ook de geprognosticeerde FES-middelen voor de periode na 2010 in beschouwing moeten worden genomen.

Vraag Kamerlid Van der Laan, D66

Hoe is de situatie nu met betrekking tot de financiële ruimte voor de vorig jaar ingediende projectvoorstellen?

Antwoord

De budgettaire situatie is op dit moment, zoals bekend, nog steeds zorgelijk. We zitten in een situatie waarin bezuinigingen en taakstellingen de boventoon voeren. Hoewel investeringen in de economische structuur ook in deze Kabinetsperiode, waar mogelijk, moeten worden gedaan, zullen er scherpe keuzes moeten worden gemaakt. De in het Hoofdlijnenakkoord aangekondigde herprioritering van het MIT is hiervan een voorbeeld.

Ook het Fonds Economische Structuurversterking (FES) kan op dit moment nog niet de helpende hand bieden, omdat het FES zoals in de Bouwstenenbrief is aangegeven tot en met 2010 geheel is belegd. De middelen die daarna in het FES zullen stromen hebben nog geen bestem-

ming. Ik vind het te vroeg om die middelen op dit moment te oormerken voor concrete investeringsprojecten. In lijn met het vorige antwoord lijkt het wel in de rede te liggen, mede ook gezien de lange planprocedures van veel investeringsprojecten, dat binnenkort een begin zou moeten worden gemaakt met de *voorbereiding* van de toewijzing van deze FES-middelen na 2010.

Desondanks is er het afgelopen jaar toch ook, zij het op bescheiden schaal, sprake geweest van enkele intensiveringen op het gebied van structuurversterkende investeringen. Zo is naar aanleiding van het Strategisch Akkoord van het vorige Kabinet voor de periode tot en met 2006 een totaalbedrag van € 820 mln. vrijgemaakt voor benuttingsmaatregelen op het hoofdwegennet (ZSM I) en voor externe veiligheid. Voor de periode van 2007 tot en met 2010 komt hiervoor nog eens een (geëxtrapoleerd) bedrag van € 410 mln. per jaar beschikbaar.

Daarnaast heeft het huidige Kabinet in het Hoofdlijnenakkoord aangekondigd dat het Kwartje van Kok (€ 3,7 mld.) grotendeels zal worden besteed aan een mix van investeringen en van onderhoud in wegen, vaarwegen en spoorwegen.

Vraag Kamerlid Van der Laan, D66

Waarom hebben zo weinig projectvoorstellen een A gescoord bij de beoordelingen van de planbureaus? Hoe kan dat worden verbeterd?

Antwoord

Inderdaad heeft slechts 10% van de ingediende voorstellen een A-score («robuust») toebedeeld gekregen. Ik zie twee redenen die aan dit bescheiden percentage ten grondslag liggen.

Om te beginnen worden de voorstellen aan een strenge toets onderworpen. De planbureaus bekijken de voorstellen zeer kritisch op basis van o.a. de volgende beoordelingscriteria:

- Legitimiteit van overheidsoptreden;
- Effectiviteit van de maatregel;
- Efficiëntie (verhouding tussen maatschappelijke kosten en maatschappelijke baten);
- Onzekerheden (bijv. wat betreft effecten of kosten);
- Proceskenmerken;
- Mogelijke alternatieven.

Hierin kan een gedeeltelijke verklaring voor het kleine percentage A-scores worden gevonden.

Ik constateer ook dat er maar liefst 400 voorstellen zijn ingediend. Dat is aan de hoge kant. Achteraf bezien was het aantal vrijheidsgraden voor de indieners (departementen en landsdelen) wellicht wat te groot. Dit kan een tweede reden zijn dat zich tussen deze voorstellen ook een groot aantal minder voldragen projecten bevond. Bij een eventuele volgende investeringsimpuls zullen we de procedure dan ook zó moeten inrichten dat de «controle bij de poort» voldoende is om het percentage A-scores te verhogen. Daarmee kan het proces ook efficiënter worden gemaakt.

Overigens geven zowel het rapport van de planbureaus als het (daaraan als bijlage toegevoegde) oordeel van de wetenschappelijke klankbordgroep aanbevelingen om tot betere projectvoorstellen te komen.

Ik hecht er tenslotte wel aan om te benadrukken dat bijna 45% van de voorstellen een B-score («opwaardeerbaar») heeft gekregen. Dit betekent dat deze projecten op de meeste criteria positief scoren, maar op onder-

delen nog herformulering en/of aanscherping behoeven. Dit betekent dat in totaal meer dan de helft van de projectvoorstellen van een voldoende tot uitstekend kwaliteitsniveau zijn.